

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/178/2024
Identifikačné číslo spisu:	5116232279
Dátum vydania rozhodnutia:	29.10.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5116232279.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Haluškovej a členov senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD., v spore žalobcov 1/ Ing. E. M., narodeného XX. D. N., W., H. N./XX, 2/ H. M., narodeného XX. I. N., W., H. N./XX, 3/ O.. D. M., narodeného XX. E. N., T., Na P. N./N., 4/ H. M., narodeného XX.. N., Z. XXX, všetkých zastúpených advokátom JUDr. Antonom Kupšom, so sídlom Čadca, Moyzesova 34, proti žalovanej O., narodenej XX. C. XXXX, T. zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária JUDr. Milan Chovanec s.r.o., Žilina, Vojtecha Tvrdeho 17, IČO: 36436640, o vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 17C/223/2016, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 25. júna 2024 č. k. 9Co/166/2023-399 takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej p r i z n á v a voči žalobcovi 1/, voči žalobcovi 2/, voči žalobcovi 3/ a voči žalobcovi 4/ náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 19.06.2023 č. k. 17C/223/2016-333 výrokom I. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 1.288,88 eura spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 1.288,88 eura od 01.04.2016 až do zaplatenia, výrokom II. povinnosť zaplatiť žalobcovi 2/ sumu 1.288,88 eura spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 1.288,88 eura od 01.04.2016 až do zaplatenia, výrokom III. povinnosť zaplatiť žalobcovi 3/ sumu 1.288,88 eura spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 1.288,88 eura od 01.04.2016 až do zaplatenia a výrokom IV. povinnosť zaplatiť žalobcovi 4/ sumu 3.866,66 eura spolu s úrokom z omeškania 5% ročne zo sumy 3.866,66 eura od 01.04.2016 až do zaplatenia. Výrokom V. žalobu vo zvyšnej časti zamietol a výrokom VI. žiadnej zo strán sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal. Predmetom konania boli dva nároky žalobcov, a to nárok na vyplatenie dividend (výnosov) plynúcich z majetku po poručiteľovi R. M. na podklade dedičského rozhodnutia sp.zn. 21D/1380/2005 v celkovej výške 13.544,23 eura, druhým vydanie bezdôvodného obohatenia titulom

neoprávneného vysporiadania vlastníckeho práva k pozemkom na podklade notárskej zápisnice sp. zn. N 52/2015, NZ 4726/2015 v celkovej výške 17.524,54 eura (suma 12.749,92 eura po čiastočnom späťvzatí žaloby). Konanie o žalobe pôvodného žalobcu 5/ R. M. bolo právoplatne zastavené uznesením súdu prvej inštancie z 24.08.2022.

1.1.1. Okresný súd mal z osvedčenia o dedičstve sp. zn. 21D/1380/2005, Dnot 79/05 vydaného aj právoplatného dňa 15.05.2006 preukázané, že strany sporu ako dedičia a účastníci dedičského konania po R. M., zomrelom XX.XX.XXXX, uzavreli dedičskú dohodu, ktorou vyporiadali dedičstvo tak, že hnutelnosti, práva a iné majetkové hodnoty (145 dielov poručiteľa na urbárskych podieloch (v 8700/167623) t. j. 74 530 m², ktoré sú podľa potvrdenia Urbárskeho pozemkového spoločenstva P. A., doručeného XX.XX.XXXX toho času v riešení) a nehnuteľnosti v kat. úz. P. A. a v kat. úz. Z. preberie dcéra poručiteľa O. P. (žalovaná), ktorá sa zaviazala mimo iného matke E. M. a ostatným súrodencom (R., H. a M. M.), každému vo výške 1/6 resp. po zosnulých ich deťom (E., H., O. D. M.) každému po 1/18 pravidelne vyplácať podiel z dividend, ktoré obdrží od Urbárskeho pozemkového spoločenstva Kysucký Lieskovec po odpočítaní jej nákladov, a to v lehote do 10 kalendárnych dní odo dňa prevzatia finančnej hotovosti.

1.1.2. Žalovaná ako nadobúdateľka dedičstva po neb. R. M. (dedičské rozhodnutie sp. zn. 21D/1380/2005, Dnot 79/05 zo dňa 15.05.2006) po tom, ako v dedičstve boli prejednané nesprávne pozemky, patriace do dedičstva po inom R. M., uzavrela s dedičkou P. H. (dedičské rozhodnutie sp. zn. 9D/912/2005-88, Dnot 286/2005 zo dňa 28.11.2006 kúpnu zmluvu zo dňa 24.06.2009, ktorej vklad bol povolený Správou katastra pod V 764/2009 a nadobudla podiely na nehnuteľnostiach v kat. úz. P. A., zapísané na LV č. XXXX až č. XXXX zapísané pod B45 v podiele 8700/167623, ktoré mali byť predmetom dedičstva po jej otcovi R. M., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX.

1.1.3. Osvedčením o dedičstve sp. zn. 30D/886/2015 zo dňa 24.11.2016 v dedičskej veci po poručiťovi R. M., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX (č.l. 118), vydanom v konaní o novoobjavenom majetku, bolo preukázané, že účastníci dedičského konania, ktorými boli aj žalobcovia a žalovaná, uzavreli dohodu, že nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX ako spoločné nehnuteľnosti EKN parc. č. 604/2, trv. tráv. porast o výmere 299 m², parc. č. 2774 trv. tráv. porast o výmere 2.640 m² v 29/279-štvrtinách nadobúda dcéra poručiteľa O. P., ktorá sa zaväzuje ustupujúcim dedičom t. j. súrodencom, vyplatiť každému 1 a deťom po neb. synovi poručiteľa vyplatiť každému 1/12 zo získanej hodnoty v prípade predaja, resp. iného odplatného prevodu uvedeného nehnuteľného majetku a pravidelne vyplácať podiel z dividend, ktoré obdrží od Urbárskeho pozemkového spoločenstva Kysucký Lieskovec, po odpočítaní jej preukázateľne vynaložených nákladov, a to v lehote do 10 kalendárnych dní odo dňa prevzatia získanej sumy. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 24.11.2016.

1.1.4. Výpismi z uznesení členskej schôdze Urbárskeho pozemkového spoločenstva Kysucký Lieskovec bolo preukázané schválenie vyplácania podielov za jednotlivé roky (za r. 2006 vo výške 440 Sk/diel, za r. 2007 vo výške 650 Sk/diel, za r. 2008 vo výške 4 eur/diel, za r. 2009 vo výške 5 eur/diel, rozdelenie zostatku hospodárenia za rok 2010 v sume 15 eur/diel, za rok 2010 (správne má byť 2011 pozn. dovolacieho súdu) 42 eur/diel, za rok 2012 v sume 5 eur/diel, za rok 2013 vo výške 3 eur/diel, presun zostatku z hospodárenia za rok 2014 v sume 9.573 eur do roku 2015, presun zostatku z hospodárenia za rok 2015 v sume 14.942,29 eura do roku 2016. Podľa súdu prvej inštancie žalobcovia špecifikovali výpočet nedoplatku nároku z výnosov po R. v UPS Kysucký Lieskovec za roky 2006 až 2015 spolu v sume 20.266,36 eura a vyplatené podiely z PS Kysucký Lieskovec podľa uznesenia ORP-9/2-VYS-CA-2016 spolu vo výške 26.286,82 eur. Z oznámenia Urbárskeho pozemkového spoločenstva Kysucký Lieskovec z 26.11.2018 vyplynulo, že sumu po neb. R. M. za r. XXXX prebral M. R. osobne, za obdobie r. 2006 - 2007 sumu 4.821 eur, r. 2008 - 2011 sumu 11.020 eur, za r. 2012 sumu 4.350 eur, r. 2013 sumu 6.525 eur, r. 2014 sumu 6.815 eur, r. 2015 sumu 5.510 eur, r. 2016 sumu 5.365 eur, r. 2017 sumu 4.350 eur prebrala v hotovosti p. P., v r. 2018 nebolo nič vyplatené. Urbárske pozemkové spoločenstvo Kysucký Lieskovec podaním z 28.02.2020 vysvetlilo, že výška podielov na zisku pre p. P. O. uvedená v liste z 26.11.2018 je správna, chyba je v tom, že podiely sa netýkajú dedičstva 21D/1380/2005, ale kúpnej zmluvy č. V 764/2009, a to spätne od r. 2006 a boli zadržané do vyriešenia nezrovnalostí. Na kúpnu zmluvu V 764/2009 boli za r. 2018 vyplatené finančné prostriedky vo výške 3.277 eur a za r. 2019 vo výške 2.900 eur. Na dedičské konanie 21D/1380/2005 nie sú vyplácané žiadne finančné prostriedky z dôvodu, že na pasienkový urbár sa podiely nevyplácajú.

1.2. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že rozhodnutie o vysporiadaní dedičstva so zreteľom na jeho

obsah možno považovať za obdobu (analogiu) zmluvy (dohody), ktorá zakladajúc majetkové právo zaväzuje jej účastníkov a umožňuje im domáhať sa práv, resp. nárokov ňou založených, ak sa stanú splatnými. Žalobcovia preukázali existenciu záväzkovo-právneho vzťahu medzi dedičmi (rozhodnutie o vysporiadaní dedičstva), ktorým žalovanej vznikla povinnosť pravidelne vyplácať podiel z dividend, obdržaných od Urbárskeho pozemkového spoločenstva Kysucký Lieskovec, ostatným dedičom podľa výšky dedičského podielu. Odvolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení uviedol, že bolo na žalovanej, aby preukázala, že z finančných prostriedkov obdržaných od pozemkového spoločenstva vyplatila alikvotnú časť plnenia ostatným dedičom. Súd prvej inštancie mal za to, že žalobcovia preukázali porušenie povinnosti žalovanej, dohodnutej v osvedčení o dedičstve sp. zn. 21D/1380/2005, Dnot 79/05 zo dňa 15.05.2006 po poručiťovi R.i, zomrelom dňa XX.XX.XXXX aj to, že žalovaná preberala sumy vyplácané podľa schválených výnosov.

1.3. K námietke premlčania vznesenej žalovanou súd prvej inštancie uviedol, že nárok žalobcov na vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie rokov 2006 až 2015, a to v časti o zaplatenie spolu sumy 13.444,20 eura (1/ sumu 2.240,70 eura, žalobca 2/ sumu 2.240,70 eura, žalobca 3/ sumu 2.240,70 eura a žalobca 4/ sumu 6.722,13 eura) s 8% úrokom z omeškania ročne od 01.04.2016 do zaplatenia, vyplývajúci z osvedčenia o dedičstve sp. zn. 21D/1380/2005, Dnot 79/05 zo dňa 15.05.2006 vo veci prejednávania dedičstva po poručiťovi R. M., ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX, je čo do právneho základu dôvodný. Rozhodujúcou otázkou, od vyriešenia ktorej bolo závislé prijatie záveru o čiastočnom premlčaní uplatneného práva bola otázka začiatku plynutia premlčacej doby v prípade, ak čas plnenia bola dohoda vzájomného vyplácania a to „pravidelne vyplácať podiel z dividend, ktoré obdrží od Urbárskeho pozemkového spoločenstva Kysucký Lieskovec po odpočítaní jej nákladov, a to v lehote do 10 kalendárnych dní odo dňa prevzatia finančnej hotovosti."

K premlčaniu nárokov žalobcov došlo uplynutím trojročnej premlčacej doby, teda premlčané sú nároky za obdobie rokov 2006 až 2011 (žaloba podaná dňa 15.12.2016), čo viedlo k zamietnutiu žaloby za uvedené obdobie. Za nepremlčané považoval okresný súd nároky vyjadrené vo výroku rozsudku, výpočet výšky ktorých uviedol v odôvodnení svojho rozsudku.

1.4. Súd prvej inštancie žalobcom priznal úroky z omeškania vo výške 5 % ročne od 01.04.2016 do zaplatenia a vo zvyšnej časti uplatneného úroku z omeškania (nad 5 % ročne do 8%) žalobu zamietol. Rovnako zamietol žalobu aj v časti o zaplatenie spolu sumy 12.749,92 eura (žalobca 1/ sumy 2.136,28 eura, žalobca 2/ sumu 2.136,28 eura, žalobca 3/ sumu 2.068,53 eura a žalobca 4/ sumu 6.408,83 eura) z neoprávneného vysporiadania vlastníckeho práva žalovanou notárskou zápisnicou N 52/2015, Nz 4726/2015 ako nedôvodnú a nepreukázanú.

1.5. O náhrade trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP"), takže ich náhradu nepriznal žiadnej zo sporových strán, nakoľko obe strany mali úspech len čiastočný.

2. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (ďalej len „odvolací súd") rozsudkom z 25. júna 2024 č. k. 9Co/166/2023-399 rozsudok súdu prvej inštancie napadnutý odvolaním žalobcov aj odvolaním žalovanej v napadnutom výroku I., II., III., IV. a V. potvrdil a výrok VI. o trovách konania zmenil tak, že žalovaná má právo na náhradu dôvodne vynaložených trov prvoinštančného konania voči žalobcom 1/ až 4/ v rozsahu 54,86 %. V odvolacom prieskume zistil, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre právne posúdenie veci a po vykonaní dokazovania v potrebnom rozsahu dospel k správnym skutkovým a právnym záverom; v tomto smere sa odvolací súd stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia, ktoré nie je potrebné opakovať (ust. § 387 ods. 2 CSP). K námietke nesprávneho právneho posúdenia veci odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka aj CSP.

2.1. K námietke žalobcov, že súd prvej inštancie sa odchýlil od záverov rozhodnutia odvolacieho súdu v prvom zrušujúcom rozhodnutí sp.zn. 9Co/3/2019 zo dňa 30.04.2019, v ktorom bola konštatovaná danosť nárokov žalobcu, uviedol, že uvedené je správne len s časťou, a to čo do nároku na zaplatenie prvého nároku, keď k druhému nároku (zaplatenie 12.749,92 eura titulom nároku z neoprávneného vysporiadania spoluvlastníckych podielov) sa odvolací súd v zrušujúcom rozhodnutí priamo nevyjadroval.

2.2. Vo vzťahu k prvému nároku žalobcov (zaplatenie sumy 13.544,23 eura) mal odvolací súd za to, že súd prvej inštancie v súlade so skorším záväzným právnym názorom odvolacieho súdu uzavrel, že je

daný nárok žalobcov titulom preukázane uzatvorenej dohody v dedičskom konaní sp. zn. 21D/1380/2005, v ktorom sa žalovaná zaviazala v prípade získania nehnuteľností, ktoré boli v riešení vyplácať (či už pri predaji alebo získaní dividend) podiely z takto získaných prostriedkov. Nehnuteľnosti boli riadne v dedičskom konaní nadobudnuté a v momente, ako ich žalovaná nadobudla do vlastníctva na podklade kúpnej zmluvy zavkladovanej pod V 764/2009 (ďalej aj len „kúpna zmluva/V 764/2009“) a získala peňažné výnosy za tieto nehnuteľnosti, tak bola povinná vyplatiť ich žalobcom. Nadobudnutie nehnuteľností na podklade zmluvy V 764/2009 je v súvislosti s dedičským konaním sp. zn. 21D/1380/2005, keď z vyjadrenia urbáru bolo zrejmé, že čakali na doriešenie vlastníckych vzťahov a po nadobudnutí podielov žalobkyňou došlo k vyplateniu podielov za predchádzajúce roky. Odvolací súd konštatoval, že žalobkyňa nadobudla podiely na nehnuteľnostiach za 1 euro, čo nie je obvyklá situácia, zvlášť, ak následne na takto nadobudnuté podiely boli vyplatené výnosy. Všetky uvedené skutočnosti posúdil odvolací súd tak, že aj podiely na nehnuteľnostiach nadobudnutých žalobkyňou pod V 764/2009 sú nehnuteľnosti, na ktoré sa vzťahuje záväzok uvedený v dedičskom rozhodnutí sp. zn. 21D/1380/2005. Skutočnosť, či žalovaná nadobudla nehnuteľnosti priamo dedičským rozhodnutím, resp. neskôr nemala na posúdenie nároku žalobcov vplyv, nakoľko záväzok znel na budúce plnenia, po vysporiadaní dotknutých podielov. Zdôraznil, že súd prvej inštancie nepriznal uvedené plnenie ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ale ako nárok zo zmluvného záväzkového vzťahu, na ktorý sa žalovaná dobrovoľne zaviazala.

2.3. K námietke premlčania odvolací súd uviedol, že nejde o nárok priznaný súdnym rozhodnutím, kedy by bola premlčacia doba desať rokov. Dedičská dohoda neobsahuje konkrétnu sumu ani dátum splatnosti, ale dohodu (záväzok) znejúci do budúcnosti. Preto je potrebné vychádzať zo všeobecnej trojročnej premlčacej doby a súd prvej inštancie správne identifikoval rozsah premlčania nárokov žalobcov (záväzky splatné do roku 2011). Námietku žalovanej, že lehota na plnenie bola 10 dní od prevzatia prostriedkov, a preto je premlčaný aj nárok za rok 2012, vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú. Žalovaná v konaní netvrdila, kedy prevzala prostriedky, a preto z dôvodu jej procesnej nečinnosti súd prvej inštancie správne vyhodnotil, že nároky na výplatu výnosov za rok 2012 boli splatné do konca roka 2013 a v tejto časti bola žaloba podaná včas.

2.4. Odvolací súd zistil dôvodnosť odvolania žalovanej vo vzťahu k trovám konania, a to s vysporiadaním sa súdu prvej inštancie s pomerom úspechu a neúspechu. Odvolací súd prepočítal pomer úspechu a neúspechu žalobcov konštatujúc, že každý zo žalobcov 1/ a 2/ sa domáhal zaplattenia sumy 7.775,95 eura vypočítanej ako požadovaná suma 2.240,70 eura (prvý nárok) + požadovaný druhý nárok 2920,76 eura (vrátane čiastočného späťvzatia žaloby) a vypočítaných žiadaných úrokov z omeškania vo výške 1.294,57 eura (prvý nárok) a 1.319,92 eura (druhý nárok), vyčíslených ku dňu vyhlásenia rozhodnutia. Žalobca 3/ sa domáhal zaplattenia celkovo sumy 7.734,09 eura, vypočítanej ako súčet požadovanej sumy 2.240,70 eura (prvý nárok) a 2920,76 eura (druhý nárok vrátane čiastočného späťvzatia) a vypočítaných požadovaných úrokov z omeškania vo výške 1.294,57 eura (prvý nárok) a 1.278,06 eura (druhý nárok). Žalobca 4/ sa domáhal zaplattenia celkovo sumy 23.427,73 eura (6.822,13 eura prvý nárok, + 6.408,83 eura druhý nárok (vrátane čiastočného späťvzatia) a vyčíslených úrokov z omeškania 3.883,73 eura (prvý nárok) a 3.959,59 eura (druhý nárok). Každému žalobcovi 1/, 2/, 3/ bolo vyhodené celkovo sumou 1754,28 eura (1.288,88 eura + 465,40 eura), žalobcovi 4/ sumou 5.262,89 eura (3.866,66 eura + 1.396,23 eura). Čo do čiastočného späťvzatia žaloby priznal súd úspech žalovanej, nakoľko žalobcovia vykonali započítanie svojich nárokov až v súdnom konaní, pričom tak mohli urobiť už pred začatím konania, keď ich záväzky im boli zrejmé. Odvolací súd vypočítal pomer úspechu a neúspechu sporových strán tak, že úspech žalobcov (1/ až 3/) predstavuje priemerne 22,57 % (žalobca 1/ a 2/ 22,56%, žalobca 3/ 22,68 % a žalobcu 4/ 22,46 %). Ďalej odvolací súd uviedol, že: „Pomer úspechu bol vypočítaný nasledovným spôsobom - príkladmo pri žalobcovi 1/ bola priznaná suma 1754,28 eur delená sumou 7.775,95 eur x 100 = 22,56 %. Na základe uvedeného je potrebné konštatovať, že úspech žalovanej predstavoval 77,43 % (100%-22,57%). Čistý úspech žalovanej predstavuje 77,43% (jej hrubý úspech) - úspech žalobcov 22,57% = 54,86 % ako čistý úspech žalovanej. S ohľadom na uvedené odvolací súd rozhodol o náhrade trov prvoinštančného konania tak, že priznal žalovanej právo na ich náhradu v rozsahu jej čistého úspechu vo výške 54,86 % dôvodne vynaložených trov prvoinštančného konania“.

2.5. O náhrade trov odvolacieho konania bolo odvolacím súdom rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a 2, § 262 ods. 1 CSP na základe pomeru úspechu a neúspechu, keď obe strany

podali odvolanie a s výnimkou trov nebola ani jedna strana v odvolaní procesne úspešná. Odvolací súd ich náhradu priznal žalovanej ako procesne úspešnejšej v konaní v rozsahu jej zisteného čistého úspechu pred súdom prvej inštancie vo výške 54,86%.

3. Proti V. a VI. výroku rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia dovolanie z dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 písm. a), c) Civilného sporového poriadku. Uviedli, že si uplatňujú nárok z rozhodnutia o dedičstve sp. zn. 21D/1380/2005, Dnot 79/05 z 15.05.2006 Na rozdiel od súdov nižších inštancií tvrdili, že premlčacia lehota v danom prípade nie je 3 ročná, ale na vec treba aplikovať ustanovenie § 110 Občianskeho zákonníka. V prvom rozhodnutí krajského súdu z 30.04.2019 sp. zn. 9Co/3/2019, ktorým zrušil rozsudok okresného súdu, nárok žalobcov spochybnený nebol. Okresný súd kasačne viazaný rozhodnutím krajského súdu sa nemal odkloniť od záverov odvolacieho súdu. Aj krajský súd potom v druhom rozhodnutí bez akéhokoľvek odôvodnenia zmenil právny názor. Súd teda nesprávne aplikoval ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka, pretože mal aplikovať § 110 Občianskeho zákonníka a žalobcovia podali žalobu 15.12.2016 včas. Žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“) poukázali na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/96/2000 argumentujúc, že žalovaná je povinná plniť bez ohľadu na to, či bola alebo nebola určená lehota na plnenie, pretože podľa dedičského rozhodnutia po neb. R. M. má povinnosť vyplácať finančné prostriedky, ktoré obdrží. Pri uzatváraní dohody o dedičstve žalovaná prevzala záväzok vyplácať ustupujúcich dedičov a jej konanie tým, že ustupujúcich dedičov nevyplácala, je v rozpore s dobrými mravmi, keď nepoctivé nadobudnutie finančných prostriedkov nepožíva právnu ochranu.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu namietla absenciu jeho dôvodov. Uviedla, že otázka premlčania je v súdnej praxi ustálená. Žalobou na vydanie bezdôvodného obohatenia podanou dňa 15.12.2016 sa žalobcovia domáhali neurčitého nároku, nezaloženého dedičským rozhodnutím. Nepoprela, že pravidelne prijímala platby od Pozemkového spoločenstva Kysucký Lieskovec, avšak nie výhradne titulom dedičského rozhodnutia č. k. 2 ID/ 1380/2005, Dnot 79/05 zo dňa 15.05.2006, pretože spoluvlastnícke podiely ku spoločnej nehnuteľnosti nadobudla aj kúpnu zmluvou (V 764/2009) a v iných dedičských konaniach (9D/912/2005, 21D/1380/2005). Výpočty žalobcov o výške výplat nepreukazujú, že žalovaná skutočne takéto platby dostala a domáhajú sa aj podielu na príjme z jej podielov nadobudnutých iným titulom. Zdôraznila, že žalobcovia nie sú nerozluční spoločníci, tak ona nevie, ktorý žalobca sa čoho domáha a na základe akého titulu. Krajský súd v Žiline posúdil námietku premlčania správne. Nárok na podiel z výnosov v dedičskom rozhodnutí nie je rozhodnutím zakladajúci konkrétny nárok, ale konkrétne formulovaný záväzok dediča, ktorý ani nie je exekučným titulom. Ak by dedičské rozhodnutie zakladalo nárok, ktorý by sa mal premlčať podľa § 110 OZ, žalobcovia by sa nedomáhali vydania bezdôvodného obohatenia, ale svoju pohľadávku by mohli priamo exekúovať. Poprela tvrdenia dovolateľov o rozpore jej konania s dobrými mravmi. Ona sa starala o spoločných rodičov aj o zomretého brata a vždy si korektne plnila povinnosti aj voči žalobcom. Výslovila presvedčenie, že v konaní nedošlo k vade uvedenej v § 420 CSP a rozhodnutie súdu druhej inštancie nespočíva v nesprávnom právnom posúdení. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaniu nevyhovel a priznal jej voči žalobcom nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa konanie končí, podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je prípustné, ale nie dôvodné a je potrebné ho zamietnuť.

6. Žalobcovia tvrdili, že podávajú dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a), c) Civilného sporového poriadku, namietli však porušenie zásady právnej istoty odklonom okresného súdu od záverov prezentovaných v zrušujúcom rozhodnutí Krajského súdu v Žiline (t. j. v uznesení zo dňa 30. apríla 2019 sp. zn. 9Co/3/2019) v otázke premlčania, čo zakladá podľa obsahu dovolania (§ 124 CSP) uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti jeho strán, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia a na jeho riadne odôvodnenie, zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

9. Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

10. Podľa čl. 2 ods. 2 základných princípov Civilného sporového poriadku právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

11. Podľa § 391 ods. 1 Civilného sporového poriadku ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí. Podľa § 391 ods. 2 Civilného sporového poriadku ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

12. Postup súdu nižšej inštancie spočívajúci v nerešpektovaní záväzného právneho názoru vysloveného v zrušujúcom uznesení súdu vyššej inštancie, a to len na základe vlastného uváženia, je neprípustným postupom, ktorý narúša princíp právnej istoty (R 76/2016). Dovolací súd v dovolacom prieskume zistil, že Krajský súd v Žiline v uznesení z 30. apríla 2019 sp. zn. 9Co/3/2019 v prejednávanej veci skorší rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 17C/223/2016-134 zo dňa 11. 06. 2018 zrušil vo výrokoch II. a III. (výrok o zamietnutí žaloby a o náhrade trov konania) a v tejto časti vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Odvolací súd v dôvodoch uznesenia uviedol, že „prvoinštančný súd mal posúdiť, či žalobcom prináleží finančné plnenie (bezdôvodné obohatenie), ktoré získala žalovaná a nevyplatila časť zodpovedajúcu dedičským podielom žalobcom, ktoré mali získať ako dedičia po poručníkovi R. M.. Odvolací súd má za to, že žalobcovia riadnym spôsobom uplatnili nárok, ktorí žiadali od žalovanej (finančné plnenie, ktoré získala žalovaná z pôvodného majetku poručníka R.), uviedli aj titul, od ktorého finančné plnenie požadujú a sumu odvodili od potvrdení urbáru, resp. výpisov z členských schôdzí, kde bol schválený výnos na podiel (ročne). Odvolací súd sa domnieva, že v tomto prípade bolo potom na žalovanej, aby preukázala, že z obdržaných finančných prostriedkov od pozemkového spoločenstva v zmysle svojho záväzku vyplatila alikvotnú časť plnenia ostatným dedičom v zmysle ich dedičských podielov. Súd prvej inštancie nárok zamietol, ale v podstate neuviedol, z akých dôvodov. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok v časti, kde bola žaloba žalobcov (po pripustení späťvzatia) zamietnutá, ako aj výrok o trovách konania zrušil a vrátil späť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, pričom súd uvedie, ktoré skutočnosti považuje za nesporné, vyhodnotí spôsob nadobudnutia podielov vydržaním (prejudiciálne) a až potom rozhodne o tom, či nárok žalobcov je dôvodný voči žalovanej alebo nie". Z takéhoto odôvodnenia vyplýva, že odvolací súd sa otázkou premlčania nároku ani tým, či na počítanie premlčacej doby treba aplikovať § 101 Občianskeho zákonníka, alebo § 110 Občianskeho zákonníka nezaoberal a súd prvej inštancie neporušil v poradí druhým rozsudkom svoju povinnosť kasačnej viazanosti právnym názorom súdu vyššej inštancie.

13. V rozsudku z 26. novembra 2003 sp. zn. 5Cdo/96/2000, na ktorý poukazujú dovolatelia, sa Najvyšší súd Slovenskej republiky zaoberal neskorším rozdelením náhrady za pôdu v prípade, keď táto v dôsledku minulej právnej úpravy ukládajúcej členovi družstva povinnosť združiť pozemky do spoločného družstevného hospodárenia a presadzujúcej nadobúdanie pôdy v dôsledku dedenia len jedným z dedičov,

pripadla do výlučného vlastníctva jednému z dedičov, a to ešte právnenému predchodcovi žalovaných. Odvolací súd v dedičskom konaní v dôsledku odvolania ustupujúcich dedičov požadujúcich poskytnutie náhrady pre prípad, že v budúcnosti dôjde k scudzeniu pôdy, a to rozdelením vyplatenej náhrady podľa výšky dedičských podielov, túto požiadavku akceptoval a potvrdil ju právoplatným rozhodnutím. Ustupujúci dedičia potom mohli, spoliehajúc sa na právoplatné rozhodnutie orgánu štátu, nadobudnúť presvedčenie o spravodlivom vysporiadaní dedičstva. Rozdelenie náhrady za pôdu, ktorá pripadla do výlučného vlastníctva jednému z dedičov, v prípade jej scudzenia medzi ustupujúcich dedičov podľa výšky ich dedičských podielov predstavovalo podľa dovolacieho súdu, vzhľadom na už uvedené okolnosti, za ktorých k tejto úprave vysporiadania došlo, spravodlivú alternatívu takému vysporiadaniu dedičstva (najmä z hľadiska hodnoty pôdy v čase jej scudzenia, ovplyvňujúcej dohodnutú náhradu), pri ktorom by predmet dedičstva pripadol do podielového spoluvlastníctva dedičov podľa výšky ich dedičských podielov. Najvyšší súd sa teda v tomto rozhodnutí premlčaním nezaoberal.

14. Dovolatelia v dovolaní tvrdili, že ich dovolanie je podané podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP, podľa ktorých dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

15. Charakteristickým znakom otázky relevantnej z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je, že musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú), ktorú odvolací súd riešil (t. j. vysvetlil jej podstatu a uviedol súvisiace právne úvahy spolu s dôvodmi, pre ktoré zvolil práve takéto riešenie) a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním.

16. Relevantná právna otázka musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

16.1. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017 a 7Cdo/140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP by mal dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

16.2. Aj v prípade dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí ísť o otázku právnu, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) CSP by dovolateľ mal a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť potrebu, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil a c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená

17. Dovolací súd musí dať do pozornosti (okrem toho, že dovolatelia relevantnú dovolaciu otázku nevymedzili spôsobom uvedeným zhora) jednu, pre rozhodnutie o podstate dovolania žalobcov zásadnú, skutočnosť. Predmetom súdneho konania vymedzeným práve dovolateľmi ako žalobcami (pánmi sporu) bolo splnenie záväzku žalovanej vyplatiť dividendy (výnosy) na podklade dedičského rozhodnutia sp. zn. 21D/1380/2005 po poručiteľovi R. a vydanie bezdôvodného obohatenia titulom neoprávneného vysporiadania vlastníckeho práva k pozemkom na podklade notárskej zápisnice sp. zn. N 52/2015, NZ 4726/2015. Súd nižších inštancií žalobcom priznali plnenie z titulu záväzkovo-právneho vzťahu, resp. z titulu vydania bezdôvodného obohatenia, s čím žalobcovia súhlasili (tieto závery súdu prvej inštancie neboli predmetom odvolacieho prieskumu). Pokiaľ dovolatelia namietajú správnosť aplikácie ustanovení o premlčaní v záväzkových vzťahoch podľa § 101 OZ tvrdiac, že premlčacia doba mala byť počítaná ako pri práve priznanom právoplatným rozhodnutím súdu podľa § 110 OZ, touto otázkou sa súdy nižších inštancií sa v kontexte uvedeného nezaoberali.

18. Pre úplnosť ešte dovolací súd pripomína, že podľa § 422 ods. 1 písm. a), ods. 2 CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušnosť sa neprihliada. Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. Minimálna mzda v čase podania žaloby na súde prvej inštancie bola 405 eur, jej desaťnásobok

je 4 050 eur, preto vychádzajúc z výšky požadovaného plnenia u žalobcov 1/ - 3/ uvedená procesná podmienka dovolacieho konania splnená nie je.

19. Pokiaľ dovolatelia v úvode dovolania označili, že smeruje aj proti výroku VI. Rozsudku odvolacieho súdu (výrok o trovách konania), neuviedli nijaké dovolacie tvrdenie odôvodňujúce túto časť dovolania.

20. Na základe zhoreuvedeného dovolací súd, vyhodnotiac dôvody dovolania tvrdené dovolateľmi uzatvára, že dovolatelia 1/ - 3/ nesplnili podmienku prípustnosti dovolania stanovenú v § 422 ods. 1 písm. a) CSP, ani v dovolaní riadne nevymedzili relevantnú právnu otázku, na ktorej riešení odvolací súd založil svoje rozhodnutie (§ 421 ods. 1 písm. a), b) CSP). Uvedené nedostatky by smerovali k odmietnutiu dovolania. Vzhľadom na súčasne uplatnený dovolací dôvod spočívajúci v tvrdenej existencii vady zmätočnosti (§ 420 písm. f) CSP), naplnenie ktorého ale dovolací súd nezistil, dovolací súd dovolanie ako celok podľa § 448 CSP zamietol.

21. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V dovolacom konaní bola plne úspešná žalovaná, ktorej trovy v dovolacom konaní vznikli. Dovolací súd jej preto voči každému zo žalobcov (ktorých procesné spoločenstvo je samostatné) priznal ich náhradu v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

22. Tento rozsudok prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.